

Projekt: Digitální učební materiály ve škole, registrační číslo projektu CZ.1.07/1.5.00/34.0527
Příjemce: Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Husova 3, 371 60 České Budějovice

Název materiálu: Představy a fantazie
Autor materiálu: Mgr. Veronika Plecerová

Datum vytvoření: 01. 11. 2012

Zařazení materiálu:
Šablona: Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT (III/2)
Sada: PS4
Tematická oblast: Obecná psychologie

Předmět: Psychologie, 2. ročník
Číslo DUM: 04

Ověření materiálu ve výuce:

Datum ověření: 11. 01., 16. 01. 2013
Ověřující učitel: Mgr. V. Plecerová
Třída: ZLY 2

Popis způsobu použití materiálu ve výuce: Výuková elektronická prezentace slouží jako podpůrná a názorná pomůcka výkladu učitele. Seznamuje žáky s psychickými procesy představami a fantaziemi. Materiál obsahuje zpětnou vazbu ověřující pochopení nové látky v podobě snímku s otázkami k opakování tématu.

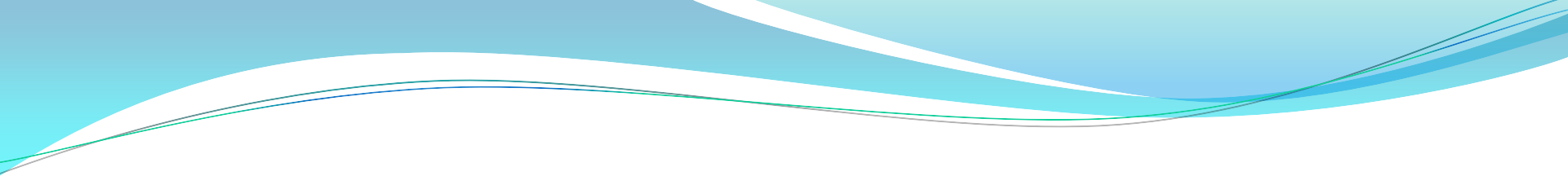
Tento výukový materiál je spolufinancován Evropských sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Představy a fantazie

-
- Představivost je psychický proces a jeho výsledkem je představa.
  - Představa = názorný obraz předmětů a jevů v našem vědomí, které v daném okamžiku nevnímáme (kdysi jsme je vnímali – vzpomínkové, pamětní) nebo, které jsme v této podobě ani nevnímali (fantazijní).

Vznik představ

- Představy se ve vědomí nevybavují náhodně. Fyziologickým základem je ožívování zafixovaných stop v mozkové kůře. Při vybavování byly zjištěny určité pravidelnosti, které byly shrnuty do tzv. asociačních zákonů.

Asociační zákony

1) primární

- Zákon dotyku v prostoru a čase (zákon současnosti a následnosti).
  - představy jsou spojené s určitou událostí, osobou, místem
  - vznikly a obnovují se na tom samém místě, se samou osobou

➤ Zákon podobnosti a kontrastu

- vybavují se zážitky, které jsou podobné nebo protikladné

2) sekundární

➤ Zákon novosti

- novější zážitky se nám vybavují lépe než starší

➤ Zákon častosti

- častěji vybavované zážitky jsou silnější (mají emotivní podtext – pozitivní nebo negativní)

➤ Zákon živosti

- zážitky, které vyvolaly hlubší dojem (emotivní podtext) - se vybavují často

Typy představivosti

- a) zrakový (vizuální)
- b) sluchový (auditivní, akustický)
- c) hapticko – motorický (dotekově pohybový, kinestetický)

Druhy představ

- 1. dle převládajícího receptoru - smyslové představy
  - zrakové, sluchové, motorické, chuťové, hmatové, čichové představy
- 2. dle stupně abstraktnosti a zobecnění
  - a) jedinečné – představy konkrétního předmětu, jevu, osoby, události, činnosti
  - b) obecné – schematické obrazy, kde chybí znaky typické pro konkrétní činnost, osobu, předmět, jev, událost

➤ 3. dle převažujícího mechanismu vzniku

- a) vzpomínkové (pamětní)

Představy podobné původnímu zážitku. Vychází z toho, co jsme prožili v minulosti. Představit si můžeme zážitky, které jsme získali při četbě, při sledování filmu, při cestování....

- jedinečné
- obecné

Obr. 1

- b) fantazijní

Představy, které se liší od původního zážitku, jsou tvorbou nových názorných obrazů a výsledkem naší obrazotvornosti.

- 1. rekonstrukční – tvorba představ na základě slovního popisu, grafického nebo symbolického zobrazení

Obr. 2

- 2. konstrukční (tvořivá) – kreativita - tvorba nových originálních obrazů, které doposud neexistovaly

Obr. 3

- 3. bdělé snění – vytváří se představy, které se vztahují k vlastním přáním, tužbám, budoucnosti
- 4. sny ve spánku – umožňují neobvyklou kombinaci představ, nemají přímý původ v reálné skutečnosti

Otázky k opakování

- Charakterizujte rozdíl mezi vzpomínkovými a fantazijními představami.
- Vyjmenujte asociační zákony.
- Charakterizujte typy představivosti a uveďte příklad.
- Uveďte základní druhy představ.

Děkuji za pozornost

Zdroje

- ČECHOVÁ, V. ROZSYPALOVÁ, M. Obecná psychologie pro SZŠ. 1. vyd. IDVPZP. Brno: 1992. 105 s. ISBN 80–7013–24–1.
- HOLEČEK, V. MIŇHOVÁ, J. PRUNNER, P. Psychologie pro právníky. 2. vyd. Plzeň: 2007. 351 s. ISBN 978–80–7380–065–9.
- KELNAROVÁ, J. MATĚJKOVÁ, E. Psychologie 1. díl. 1. vyd. Grada. Praha: 2010 162 s. ISBN 978–80–247–3270–1.

- ROZSYPALOVÁ, M. ČECHOVÁ, V.
MELLANOVÁ, A. Psychologie a pedagogika.
1. vyd. Informatorium Praha: 2003. 186s. ISBN 80–
7333–014–8.
- Obrázky č. 1–3 – klipart Microsoft Office on - line
<http://office.microsoft.com> [cit. 2012 - 11 - 01].